

Fra

Aud- Marie Høeg Lorentzen

Bardufoss, 4. februar 2017

Boks 10002

9326 Bardufoss

Til

Målselv historielag

KVINNENE PÅ BARDUFLOSS UNDER 2. VERDENSKRIG (OG ETTERPÅ): RUTH HØEG

Først en takk til historielaget som tar dette både viktige og interessante initiativ. Det er ingen tvil om at et utmerkende trekk ved Bardufoss i tiden etter att krigen var slutt, var at en rekke bedrifter ble ledet av kvinner. Det kan nesten se ut som at likestillingen var kommet mye lenger i dette lille samfunnet enn det vi har sett senere i vårt langstrakte land. Og det er ingen tvil om at situasjonen før og under krigen bidro til å utvikle disse kvinnene til å bli selvstendige, drivende og sterke.

Når det gjelder vår mor Ruth Høeg (Ruth Dalem før hun ble gift med vår far Arne i 1948) tok hun over som ekspeditør i kommisjon for Troms Innland Rutebil (TIRB) allerede i 1936. Hun var da alenemor til en datter på denne tiden og bodde sammen med sin morfar og mormor som gikk bort henholdsvis 1936 og 1938.

Da krigen brøt ut i 1940 i Norge, var mamma 24½ år, alenemor , ekspeditør for TIRB og drev et småbruk bestående av 2 kyr, høns og, om sommeren, gris. Småbruket overtok hun etter sine besteforeldre da hennes mor og de øvrige søskenene flyttet til Oslo før krigen og ble der livet ut.

Som barn som vokste opp i etterkrigstidens Bardufoss fikk vi jo høre mange historier om hvordan lokalbefolkningen fikk smuglet inn mat og andre fornødenheter til fangene i fangeleiren på Bardufoss. Vår mor jobbet på to fronter kan man si – dels ved å få transportert mat og annet til Bardufoss, dels ved å få disse inn i leiren til fangene .

Vedlagte kopi av brev fra Carl Fredrik Lühr, som var TIRBs disponent på Finnsnes under og etter krigen, til Nasjonalhjelpens fond for krigens ofre datert 20.7.1976 beskriver veldig godt hvordan han, mamma og andre fikk tak i og formidlet mat og annet til Bardufoss. Mange gode historier og detaljer der.

Når det gjelder de gode historiene om hvordan de fikk kontakt med tyske soldater/fangevoktere, smurte disse og fkk mat og annet inn till fangene, er dessverre disse detaljene gått til historien med de som utførte disse. Men at fangene satte pris på det arbeidet som ble gjort av lokalbefolkningen generelt og mamma spesielt for at fangene skulle overleve og ha et «brukbart» liv bak gjerdene, er det ingen tvil om.

Mens sentrale myndigheter ikke har viet noen oppmerksomhet eller oppfølging av det arbeid som ble lagt ned av lokalbefolkningen på Bardufoss , gjorde fangene det. Og de glemte heller ikke vår mor.

Virkelig honnør fikk hun nemlig av fangene selv!

Hr Lorang – en av fangene – hadde fått et passfoto av mamma. Hans kunstneriske evner endte med et forstørret bilde i A3 format av passfotoet – tegnet med blyant!!!! Mamma satte stor pris på dette som hadde en sentral plass i stuen under hele vår oppvekst. Bildet finnes fortsatt i original i familien i Høegbygget i Bardufoss sentrum.

Fangene som ble i Bardufoss-området etter frigjøringen mens de ventet på transport til sine hjemsted, laget også en miniutgave av en laftet tømmerhytte med kjøkken, stue, soverom fullt møblert som hun kunne leke med. Dette var en gave til vår eldste søster som takk for mammas engasjement for fangene under krigen.

Som sagt glemte de heller ikke mamma etter at de flyttet tilbake til sine hjemtrakter. Da hun fylte 50 år i 1965, mottok hun en blomstervase med inskripsjon fra de tidligere fangene. De satte i tillegg inn en gratulasjonsannonse i Aftenposten. Dette satte hun selvfølgelig stor pris på.

Som barn til mamma er vi selvsagt stolt over å ha hatt en mor som var så sterkt engasjert og viste så stort pågangsmot i arbeidet med å hjelpe medmennesker som var i stor nød - med fare for eget liv. Samtidig var hun ikke alene om dette viktige arbeid. Det var flere som deltok.

At norske myndigheter ikke har villet vise norske kvinners pågangsmot under krigen oppmerksomhet er synd. Derfor er historielagets initiativ enda viktigere.

Vi ser fram til å ta del av sluttproduktet.

Med vennlig hilsen

Aud-Marie Høeg Lorentzen

Vedlegg